

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба диссертатсияи Собирзода Сайёд Рамазон дар мавзуи «Таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991–2021)», барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.–Таърих ва бостоншиносӣ (6.1.1.–Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик))

Таҳқиқоти илмӣ ба яке аз мавзуҳои мубрами таърихи халқи тоҷик–таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон (солҳои 1991–2021) дар даври истиқлолият бахшида шуда, ҷанбаҳои муҳталифи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, марҳилаҳои таърихӣ рушди онро дар бар мегирад.

Мубрамии таҳқиқоти диссертатсионӣ дар он зоҳир мегардад, ки дар таҳқиқот бори аввал ба таври тадриҷӣ марҳилаҳои рушди Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди таҳқиқ қарор гирифта, таҳқиқот дар шакли маҷмӯавӣ бо забони тоҷикӣ анҷом ёфтааст, ки бо дарназардошти ҳифзи манфиатҳои миллӣ дар қаринаи ҷаҳонишавӣ ва хатарҳои фарҳангӣ аҳамияти бештар пайдо менамояд.

Объекти таҳқиқот Таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар даври истиқлол мебошад.

Предмети таҳқиқот махсусияти марҳилаҳои рушди таърихӣ ва инкишофи сифатии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар даври истиқлол ба шумор меравад.

Ҳангоми таҳқиқот муаллиф асосан равиши умумитаърихиро истифода намуда, марҳилаҳои асосии ташаккул ва рушди Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ифода ёфтааст. Ҳамзамон мушкilotи ташкили Қувваҳои Мусаллаҳ дар шароити соҳибистіқлол гардидани Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷумла, дар шароити ҷанги шаҳрвандӣ, аз сифр шурӯ намудан ва мукамал намудани сохтор ва ҷузъу томҳои он мавриди таҳқиқи амиқ ва муқоиса қарор гирифтааст.

Боиси таъкид аст, ки тарзи таълифи диссертатсия моҳияти истифодаи усулҳои системавӣ ва муқоисавиро инъикос менамоянд, ки

хеле хуб густариши тадричи сохторҳои Қувваҳои Мусаллаҳ, ташаккули он ба воҳиди муқтадири муҳофизӣ марзу бум ва манфиатҳои миллӣ-давлатӣ, ҳамкориҳои ҳарбӣ-техникиро бо кишварҳои шарикӣ стратегӣ ва дар ҷаҳорҷӯбаи созмонҳои бисёрҷониба дар бар мегирад.

Маҳз дар заминаи истифодаи самараноки ин усулҳо масъалаи матраҳшаванда пайгирона таҳқиқ гардида, мушкилоти раванди ташаккули артиш, махсусияти рушди он дар даври истиқлолият ва дурнамои таҳаввули он дар шароити мураккаби сиёсати ҷаҳонӣ ва муносибатҳои байналмилалӣ матраҳ гарданд.

Тавсияҳои муаллиф метавонанд дар роҳи омӯзиши таърихи Қувваҳои Мусаллаҳ, корномаи фарзандони ҷонфидои тоҷик дар мубориза дар роҳи расидан ба истиқлоли сиёсӣ, баланд бардоштани самаранокии ҷалби хизматчиёни ҳарбӣ ба сафи Қувваҳои Мусаллаҳ, ҳавасмандӣ, матонат ва руҳияи онҳо муфид бошанд.

Навгони илмӣ-мавзӯӣ таҳқиқшаванда дар он зоҳир мегардад, ки бори аввал кӯшиши таҳлили илмӣ-амӣ ва таҳқиқи тадриҷӣ (хронологӣ)–и Таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардидааст.

Дар рафти таълифи диссертатсия ва баррасии масъалаҳои таҳқиқотӣ муаллиф дар баробари хулосаҳои илмӣ, таҳлилҳои мушаххас, муайян намудани махсусияти рушди ҳамкориҳо тавсияҳои амалиро пешниҳод намудааст, ки истифодаи онҳо дар роҳи таҳқиқи таърихи Қувваҳои Мусаллаҳ ва дурнамои рушди он мусоидат хоҳад намуд.

Аҳамияти назариявӣ таҳқиқоти диссертатсионӣ дар он инъикос меёбад, ки маводи диссертатсия барои таърихшиносон, сиёсатшиносон, ҷомеашиносон ва ҳамаи онҳое, ки машғули таҳқиқи Таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд, тавсия мегардад.

Аҳамияти амалӣ таҳқиқоти диссертатсионӣ аз он иборат аст, ки дастовардҳо ва натиҷаҳои илмӣ онро метавон дар муайян намудани мушкилоти сохторҳои Қувваҳои Мусаллаҳ, мушкилоти ҷалби ҷавонон

ба хизмати ҳарбӣ, таҳияи дастурҳои афзоиши ҳавасмандии сарбозон дар касби таҳассуси аскарӣ ва ҳифзи Ватан истифода бурд.

Таҳқиқот дорои сохтори муайян ва мушаххас буда, аз сарсухан, се боб, шаш зербоб, хулоса ва рӯйхати сарчашма ва адабиёти истифодашуда иборат мебошад, ки асосҳои назариявӣю методологии таҳқиқот, ҳадаф ва вазифаҳои муайяншуда, сохтор ва ҳаҷми он, саҳми шахсии довталаб дар таҳқиқот маълумот дода мешавад.

Боби якуми диссертатсия «**Истиқлолияти давлатӣ ва шароити таърихӣ таъсиси Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991–2000)**» ном дошта, ду зербобро фаро мегирад. Дар ин боб муҳаққиқ асосан оид ба касби истиқлолият, зарурати ташкили Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумот медиҳад.

Зербоби аввали боби якуми диссертатсияро масоили марбут ба «**Заминаҳои таърихӣ ташкилӣи Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии соҳибистиқлоли Тоҷикистон (1991–1992)**» фаро гирифта, ҳуҷҷатҳои муҳими давлатӣ аз қабилӣ Ёълумияи истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ташкил намудани Кумитаи мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ташкилӣи «Ҷабҳаи халқӣ» ва қабули қарору қонунҳои дар Иҷлосияи XVI Шурои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабулгардида, мавриди омӯзиш ва таҳлили ҳамаҷониба қарор дода шудааст.

Зербоби дуюми боби якуми диссертатсия «**Нақши таърихӣ Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ташкили Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон**» номгузорӣ шудааст. Дар ин зербоб таҳлили илмӣ қабули аввалин санади дорои аҳамияти стратегидошта дар бораи ташкили Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз 18–уми декабри соли 1992) анҷом ёфтааст. Қобил ба ёдоварист, ки се марҳилаи ташаккул ва рушди Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ном ва ташаббусҳои созандаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ–Пешвои миллат, Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пайванди ногустаи дорад.

Боби дуюми диссертатсия «**Такмили сохтори Қувваҳои Мусаллахи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва рисолати таърихӣ онҳо дар замони истиқлолият (1993–2021)**» ном дошта, аз ду зербоб иборат мебошад. Дар зербоби аввал «**Ташкилҳои Қўшунҳои хушкигард ва марҳилаҳои ташаккули он**» мавриди таҳқиқ ва баррасӣ қарор гирифтааст. Дар зербоби маъмур ду марҳилаи ташаккули Қўшунҳои хушкигарди Қувваҳои Мусаллаҳ мавриди омӯзиш қарор гирифтааст. Муаллиф муътақид бар он назар аст, ки маҳз Қўшунҳои хушкигард асоси бунёди навҳои қўшунҳои Қувваҳои Мусаллаҳро ташкил доданд.

Зербоби дуюми боби дуюми диссертатсия «**Зарурати ташкилҳои Қувваҳои ҳарбии ҳавоӣ ва муҳофизати зиддиҳавоӣ, Қўшунҳои зудамал ва ҷузъи томи алоҳидаи Қувваҳои Мусаллаҳ**» номгузорӣ шуда, роҷеъ ба ташкилҳои навҳои қўшун ва ҷузъи томи алоҳидаи Қувваҳои Мусаллаҳ ва рисолати таърихӣ онҳо дар замони истиқлолият бахшида шудааст.

Боби сеюми диссертатсия таҳти унвони «**Таҳкими Қувваҳои Мусаллаҳ ва таъсиси муассисаҳои таълимии ҳарбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон**» ном дошта, аз ду зербоб иборат аст.

Дар зербоби аввал «**Таҳким ва рушди Қувваҳои Мусаллахи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар замони кунунӣ**»–номгузорӣ гардида, рушди нуми Қувваҳои Мусаллахи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз давраи таъсис то замони кунунӣ мавриди таҳлили амиқи илмӣ қарор гирифтааст. Дар ин зербоб асосан марҳилаи сеюми ташаккул ва рушди Қувваҳои Мусаллахи Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди омӯзиши қарор гирифтааст .

Зербоби дуум ба таҳқиқи «**Низоми омодазории кадрҳо ва тарбияи ватандӯстӣ дар Қувваҳои Мусаллаҳ**» равона гардидааст. Муаллиф дар зербоби маъмур роҷеъ ба ташкили МУАССИСАҲОИ таълимии ҳарбӣ ва омодазории кадрҳо барои ҷузъи томи Қувваҳои Мусаллаҳ маълумот додааст. Дар ин бахш, ҳамчунин нақши Консепсияи корҳои сиёсӣ тарбиявӣ дар тарбияи ватандӯстии хизматчиёни Қувваҳои Мусаллаҳ таҳлил гардидааст.

Натиҷаҳои таҳқиқот дар хулоса ба сифати натиҷаҳои илмӣ ва тавсияҳои амалӣ ироа гардида, дар рӯйхати сарчашмаҳо ва адабиёти истифодашуда вобаста ба моҳият гурӯҳбандӣ гардиданд.

Ҳамин тариқ, рисолаи илмӣи унвонҷӯ Собирзода Сайёд Рамазон дар мавзӯи «Таърихи ташаккули Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991-2021)», барои дарёфти дараҷаи илмӣи номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.—Таърих ва бостоншиносӣ (6.1.1.—Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик)), таҳқиқоти мустақилона анҷомёфта ба шумор рафта, ба талаботи муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дараҷаи илмӣи номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.—Таърих ва бостоншиносӣ (6.1.1.—Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик)) мебошад.

Роҳбари илмӣ:

Абдуллоев Махмуд Холович д.и.т.,
профессори кафедраи таърихи халқи
тоҷики Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба
номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Имзои д.и.т., профессор, Абдуллоев М.Х.—ро тасдиқ менамоям.
Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи
Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Давлатзода М.А.

Суроға: 35360, ш. Кӯлоб, кӯчаи Ҷ. Сафаров 16,
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳ Рӯдакӣ;
тел.: (833-22) 2-35-06; факс: (833-22) 2-35-06;
почтаи электронӣ: info@kgu.tj, сомонаи интернетӣ: www.kgu.tj

19.06.2026.